

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK – CONTICH

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge, De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog Grapjes. — 35. Het Kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van Kleit. — 38. De Vlucht in de Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eerlijk duurt 't langst. — 61. Streng Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinter-Klaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leeuwte van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aagje. — 79. De verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 86. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Nooit Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De ruwe Kerel. — 121. Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampertnisse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De overwinning van Karel. — 171. Genoveva van Brabant. — 172. De Avontuurlijke Reis. — 173. De strijd met den Wolf. — 174. Een vreemde Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stoute. — 184. Het Spook van de Schelde. — 185. Het Avontuur in het gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelarehof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geeraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Rooie Knuppels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangen. — 209. De Spion voor zijn land. — 210. In het verwoeste Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dagbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort.

— PRIJS 60 CENTIEM —

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 218.

A. HANS

Groote Broer

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN - CONTICH

— Prijs 60 centiem —

GROOTE BROER

I.

't Was een gure voorjaarsavond. Vrouw Davids droeg een zwaren last: haar zoontje Michiel. Zoo sleepte ze zich voort, op een eenzamen weg. De jongen had zijn voet verstuikt. En daarom had moeder hem op haar rug genomen.

Ze wilde van avond nog de groote stad Londen bereiken, waar ze woonde. Ze had haar oudsten zoon, Gabriel, veertien jaar, naar een zuster gebracht, die te lande woonde. De knaap had de frissche buitenlucht noodig, had de dokter gezegd.

En toen had moeder hem naar haar zuster gebracht, die met haar man een kleine hoeve vijf uur van de stad bewoonde. Michiel, de kleinste, mocht mee. Hij was een dapper manneke, maar nu met dien verstuikten voet, kon hij niet meer gaan.

In dien tijd — 't is al wat geleden — reed er wel hier en daar een trein, maar niet naar het dorp waar de zuster van vrouw Davids woonde. Een rijtuig kostte veel geld.

Daarom had moeder de reis te voet gedaan. Ze was nu nog een uur van de stad. Ze woonde in een der voorste buurten van Londen in een kleine straat.

't Speet haar nu dat ze niet vroeger bij haar zuster vertrokken was. Gisteren had ze de heenreis gemaakt en een nacht op de hoeve doorgebracht. En vandaag was ze nog zoo lang mogelijk bij Gabriel gebleven, die voor de eerste maal van huis was en verdriet had zoo lang van moeder weg te zijn.

Vrouw Davids had het niet gemakkelijk. Als meisje woonde ze ook buiten, maar toen was ze met een zeeman getrouwd, die naar Londen wilde. Zoo verhuisde vrouw Davids met haar man naar de groote stad.

Vader Davids die op een zeilschip voer, deed zeer lange reizen. Hij was soms meer dan een jaar weg. En matrozen als hij verdienden niet veel.

Moeder was dus meest met de kinderen alleen, en moest zelf uit wasschen gaan of thuis naaien om rond te komen.

En nu Gabriel voor eenige maanden weg was, zou het nog somberder in haar woning zijn. Maar

ze hoopte, dat haar jongen sterk en gezond zou terug keeren.

Bij een hoeve rustte vrouw Davids even. De kleine Michiel kloeg dat zijn voet pijn deed. Hij zat nu op een paal.

Een meisje naderde. Ze woonde hier op de hoeve. Ze keek wat vreemd naar de vreemde vrouw en het kind.

— We rusten maar wat, we zijn geen zwervers of bedelaars, sprak moeder. We moeten nog naar huis te Londen.

Ze wist het wel dat er ongunstige landloopers rond zwierven en de buitenmensen daarvoor op hun hoede waren.

— Kom wat binnen, noodigde het meisje. Ge hebt misschien honger en dorst.

— O, neen... We zijn moe... Mijn jongen heeft zijn voet verstuikt en nu moet ik hem dragen.

— Tot Londen?

— Ja...

— Maar dat is toch te zwaar voor u.

— 't Kan niet anders...

— Toe, kom binnen... We zullen eens hooren wat vader zegt.

De uitnoodiging was zoo vriendelijk, dat vrouw Davids met het meisje meeinging.

Op de hoeve zaten de boer, zijn vrouw en andere kinderen.

Hun dochttertje vertelde dat de moeder haar jongen naar de stad moest dragen.

De boer praatte even met vrouw Davids en merkte al gauw dat hij met een eerlijk mensch te doen had.

— Zijn er thuis nog kinderen, vroeg hij.

En toen hij hoorde dat dit niet 't geval was, sprak hij:

— In dit weer naar Londen dolen met zoo'n ka-poen op den rug, dat kan niet zijn. Weet ge wat, mijn knecht rijdt morgen vroeg naar Londen met groenten. Ge kunt hier overnachten en dan mee-rijden.

Dankbaar stemde vrouw Davids toe. De boerin keek eens naar Michiels verstuikten voet en bond er een natten doek om. Dat verzachtte de pijn.

De knaap lustte nog wel een boterham en een kom warme melk, en daarna sliep hij spoedig in.

Moeder bleef nog wat praten. Dan legde ze zich ook ter ruste.

Ze werd vroeg gewekt. Ze kleeedde Michiel. Een smakelijk ontbijt stond klaar.

En dan klommen moeder en Michiel op den ager. 't Regende nu, maar ze hadden er geen last van.

't Vriendelijk dochttertje bracht nog wat lekkers voor Michiel en haar moeder had een zakje aard-appelen en een partij boonen meegegeven en vrouw Davids ook wat geld in de hanl gestopt.

De boerin wist dat er te Londen zooveel arme lieden woonden.

Vrouw Davids en Michiel kwamen nu gemak-kelijk thuis.

De knaap moest eenige dagen op een stoel zit-ten. Toen hij beter was, bracht moeder hem 's morgens naar een school, waar hij heel den dag kon blijven, terwijl zij zelve uit werken ging.

Gabriel had ook altijd wat verdiend; hij poet-ste schoenen voor de menschen in een grootere straat dichtbij, kapte brandhout, deed nog andere werkjes en haalde zoo soms heel wat op.

Moeder werkte nu nog harder. 't Ergst was dat ze dikwijls zulke geweldige hoestbuien had. 't Was in haar borst niet in orde. Ze ontzag het naar een dokter te gaan. Dat kostte geld. In die da-gen werd voor de nederigen of arme menschen niet zoo gezorgd als nu.

Gabriel had het op de hoeve niet erg naar den zin. Zijn oom was een ruwe, gierige man.

— Die knaap kan hier blijven, had hij tot zijn zw gezegd, maar hij zal zijn kost verdienen

En Gabriel moest hard werken : over dag de koeien wachten en dan 's avonds allerlei karwei-tjes verrichten op de hoeve.

De stadsjongen deed eerst van dat boerenwerk nog al wat verkeerd, en dan kreeg hij van zijn oom scheldwoorden en soms ook wel een klap.

Tante durfde weinig te zeggen. Ze was zelf bang van haar brutalen man.

Gabriel voelde meer dan eens lust naar Londen terug te vluchten; maar hij voelde dat de buitenlucht hem versterkte. En daarom bleef hij, want hij wilde een sterke kerel worden om moeder fiink te helpen.

Hij verdroeg dus de onrechtvaardige behandeling. Doch 's avonds lag hij in zijn kamertje onder de pannen meermalen stil te schreien.

Hij kon zoo vurig naar moeder verlangen.

Op een Zondag schreef hij een brief. Zijn oom zag het, nam het velletje papier en scheurde het.

— Onzin, brieven te schrijven, bromde de harde man. Een brief verzenden kost geld. Uw moeder weet wel, dat ge 't hier goed stelt.

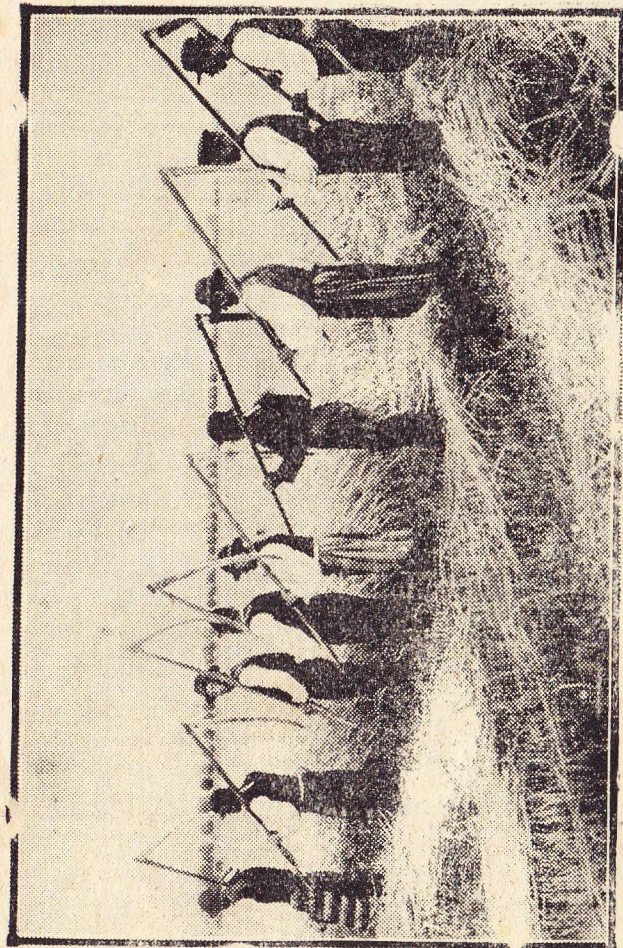
Hij joeg den knaap naar buiten.

Het werd Zomer en Gabriel moest nog harder werken. 't Waren lange dagen. Zijn oom buitte hem uit. Daar de jongen goed zijn best deed, had hij veel geleerd, en bewees hij waarlijk veel diensten.

Zoo ging hij met de hooiers en de maaiers mee. Als een volleerde knecht, liep hij in de rij naar het land.

Toch voelde hij weinig lust in 't boerenwerk; hij was een jongen van de stad.

Van moeder kwam er een langen brief. De boer gaf hem, maar kon niet laten te schimpen.

— Uw moeder is zeker een rijke dame, dat ze geld heeft om brieven te verzenden! spotte hij. Zoo zijn ze in de stad: meer complimenten dan centen!

Gabriel zweeg. Hij ging met zijn brief in de schuur. De tranen kwamen hem in de oogen van ontroering... Een brief van moeder... Gretig las hij hem. Er stond allerlei nieuws in. Vader was nog niet thuis geweest. Op 't kantoor had men gezegd dat het schip nog wel zes maanden kon uitblijven.

Hevig rees weer 't verlangen naar moeder en Michiel. Als 't Herfst was zou Gabriel toch vragen een paar weken naar Londen te mogen gaan.

Hij behoefde 't niet te vragen. Toen het werk op het land geëindigd was, zei zijn oom:

— Nu zijt ge dik genoeg en in den Winter u hier als een vleermuis nog vetter mesten. dat gaat niet. Ge kunt nu wel opmarcheeren.

Tante had Gabriel nog wel willen houden, maar ze kon niet tegen den zin van haar man ingaan.

En Gabriel vertrok. O, hij had wel over den weg kunnen huppelen.

Toen hij de torens van Londen zag, begon zijn hart heftiger te kloppen.

Hij bereikte de stad. En hij zag zijn huisje... Zou moeder er zijn?... Of was ze uit werken... Dan ging hij ze toch op haar post even groeten!

Moeder was thuis, doch Gabriel schrok. Hij kwam terug als een gezonde knaap, maar moeder lag ziek te bed. En wat was ze mager geworden.

Vrouw Davids kuste met vreugde haar zoon. Ze vertelde, dat ze al drie dagen te bed lag. Ze moest rusten. Ze hoestte zoo erg.

Gabriel zei dat hij nu wel wat zou verdienen. Zijn gierige oom had hem niets gegeven voor al zijn werk.

Gabriel nam, nadat hij wat met moeder gepraat had, zijn schoenborstels op. En 's middags diende hij zich bij zijn vroegere klanten aan. Maar die hadden hem niet meer nodig. Gelukkig verdiende hij iets door boodschappen te doen voor een winkelier.

Te vijf uur haalde hij Michiel van school. Wat was broertje blij!

Over de vreugde van 't weerzien lag echter de schaduw van moeders ziekte. En ook van armoede. Uit gebrek had moeder al meubels verkocht en ook de kachel.

En vrouw Davids werd ernstiger. Een dokter kwam. Hij gaf een drankje. Hij was zoo gewoon veel ellende te zien, dat hij er ongevoelig voor scheen. Veel zei hij niet.

Op een nacht kreeg vrouw Davids het erg benauwd. Ze kon niet meer hoesten. Een buurvrouw stond verschrikt bij het bed. Ze wist zelf geen raad.

Gabriel en Michiel weenden. Op eens zei de buurvrouw dat hun moeder dood was. Ze beweerde dat ze gestikt was in de slijmen.

De knapen konden 't niet gelooven, maar ja, moeder, was geheel veranderd. Ze sprak niet meer, verroerde zich niet...

Angstig klemde Michiel zich aan zijn broer vast.

De buurvrouw nam hen voorloopig mee. En moeder lag daar alleen in het gesloten huisje.

Drie dagen later kwamen vreemde, zwarte mannen. Moeder was in een kist gelegd en die werd op een wagen gezet.

Michiel en Gabriel liepen er hand aan hand achter. Ze moesten vlug zijn om den wagen bij te houden. Ze kwamen zoo op een kerkhof. En daar werd moeder begraven.

's Avonds vertelde Gabriel, dat moeder nu boven de sterren in den Hemel verbleef.

Maar wat nu met de kinderen? De buurvrouw sprak van 't weeshuis.

Gabriel wilde er niet heen. In dien tijd hadden de weezen het in zoo'n gesticht hard. Ze zaten er eigenlijk als kleine gevangenen.

— Kunt ge niet naar dien oom en die tante gaan? vroeg de buurvrouw dan.

Gabriel voelde er niets voor. Zijn oom zou de twee knapen niet op de hoeve nemen; het was pas Winter en werk had hij dus niet.

En Gabriel zou niet kunnen verdragen, dat Michiel hard behandeld en geslagen werd.

— Ik zal elken dag verder in de stad schoenen gaan poetsen, zei Gabriel.

Londen had veel modderige straten. En zoo vond men hier en daar schoenpoetsers om de laarzen te blinken van voorbijgangers, die ergens een bezoek moesten afleggen.

Gabriel voelde zich nu de « groote broer », die voor Michiel moest zorgen.

Van vader hoorden ze niets. Wie weet, was zijn schip op een of andere vreemde zee niet vergaan?

De eigenaar van het huisje wilde Gabriel daar laten wonen, als hij voor de pacht zorgde.

II.

't Was goed weer voor een schoenpoetser. De Novemberdagen waren guur; het regende dikwijls en de straten lagen vol slijk. Zulk een weer was wel niet aangenaam voor iemand, die slecht gekleed is en in zoo'n ellendige plunje van 's morgen tot 's avonds buiten moet staan, waartoe Gabriel verplicht was.

Maar als de straten vuil zijn, worden de schoenen bemodderd en zoo kan een heer toch geen bezoeken afleggen, zoo wil een handelaar zich niet bij zijn klanten vertoonen.

En dus had Gabriel veel te doen.

Op zekeren morgen vatte hij met Michiel post bij den hoek van een drukke straat. Gabriel stond bij zijn bakje en Michiel vroeg aan de voorbijgangers, of hun schoenen moesten geklonken worden.

Daar kwam een groote jongen toegelopen, ook een poetser.

Hij hoorde juist, dat Michel aan een heer vroeg: «Schoenen poetsen?»

— Poetst gij schoenen? riep de ruwe knaap.

— Neen, maar mijn broer.

— Ik sta hier altijd en ge moet mij mijn klanten niet afpakken, dief!

— Dat is hier uw plaats niet, antwoordde Michiel vrijmoedig, want wij komen hier dikwijls en hebben er u nog nooit gezien. En een dief ben ik niet.

— Dus ben ik een leugenaar? hernam de groote jongen op boozen toon. Wacht, kleine aap! Hij greep den kleine bij den arm en schudde hem woest heen en weer.

Gabriel zag het en groote broer gaf den vreemden jongen een duw.

— Als ge slaan wilt, doe het mij dan, riep hij. Maar kleine kinderen, die durft ge wel aan, niet waar, lafaard.

— Ik zal u ook wel wat geven, tierde de vreem-

de jongen, die bijna een hoofd grooter was dan Gabriel, en er met de vuist op sloeg.

't Werd eene vechtpartij, tot een voorbijganger hen van elkander trok, zeggende:

— Schaamt ge u niet, vlegels! Ge moest naar 't verbeterhuis.

— Hij slaat mijn broertje, mijnheer, antwoordde Gabriel.

— Moei u met ons niet! riep de andere vechter op brutalen toon tot den man. Wat heb ik met u te maken, lantaarnpaal!

— Wel, gij booze rakker! hernam de voorbijganger. Wilt ge wel eens maken dat ge wegkomt! 't Kereltje vertrok nu toch.

— Poets mijn schoenen, vriendje, zei de heer minzaam, want hij had vertrouwen in 't eerlijk gelaat van Gabriel. En vertel mij ondertusschen eens, waarom ge aan 't vechten waart.

Michiel verhaalde nu alles.

— En gij wildet uw broertje helpen, sprak de heer tot Gabriel. Ja, dat begrijp ik. En wat doet uw vader?

— Zeeman, Mijnheer. Maar hij is al meer dan een jaar weg en we hooren geen nieuws.

— Dan is uw moeder zeker wel bedroefd?

— Wij hebben geen moeder meer, mijnheer. Zij is gestorven. Ik werk nu voor mijn broertje.

— Dan zijt ge een flinke jongen en daarom, en

omdat ge mijn laarzen zoo schoon gekuischt hebt, geef ik u vijf shilling.

De kinderen konden hun ooren niet gelooven!

— Nu kunnen we kleeven koopen en hout en brood en vleesch, en schoenen, en een dikke muts en nog veel meer! juichte Michiel.

Gabriel glimlachte eens; zijn broertje dacht, dat vijf shilling een groote schat was.

De verdienste van dien dag viel bijzonder mee. Gabriel keerde vol goeden moed huiswaarts.

Er woei een koude wind. De lucht zag grijs. November was grillig. De straten droogden geheel op.

— 't Zal sneeuwen, hoorden de knapen een buurman zeggen.

En waarlijk, het begon reeds in den laten avond. Toen de jongens 's morgens opstonden, waren de straten met een dikke laag sneeuw bedekt.

— Nu kunnen wij geen schoenen poetsen, riep Michiel spijtig.

De oudste broer dacht eenige oogenblikken na.

— Ik weet wat anders, zei hij toen. Ik zal twee bezems koopen en dan gaan we de sneeuw voor de rijke huizen wegvegen. Daarmee zullen we veel geld verdienen.

— Ik zal eerst een stoof huren, sprak Gabriel bij zich zelf, want als Michiel van avond thuis komt, zal hij koud zijn en dan kan hij zich goed warmen.

Hij ging dus naar Klaas, een man die van alles verhuurde en verkocht: buizen, stoven, kleeven, meubels, lampen, schoenen, hoeden, doch niets dat nog nieuw was.

— Klaas, kunt ge mij een kachel verhuren? vroeg Gabriel, toen hij het rommelmagazijn binnentrad.

Een klein, vuil ventje, met een zwaren bril op den neus, kwam van achter een hoop oud ijzer en sprak:

— Eene kachel, zegt gij? Ja, er zijn er al meer om geweest. 't Wordt Winter. Goed, dat ik ruim voorzien ben. Hier staat er een die voorzeker uit het huis van den burgemeester komt, zoo schoon als ze is en branden, jongen, branden, dat ze kan, ge zoudt er zelf bij braden als een lap vleesch.

— Hoeveel vraagt ge daarvoor, Klaas?

— Twee shilling per maand en dat is spotgoedkoop, eigenlijk voor niets.

— Zooveel kan ik niet betalen, en die kachel is te groot ook. Ik zou er een van een shilling willen.

— Dat is weinig, maar toch kan ik u helpen. Wat zegt ge hiervan?

En hij toonde een stoofje, niet grooter dan een ijzeren pot en vol barsten en spleten.

— Ze is zoo kapot, zei Gabriel.

— Ja, spiksplinternieuw is ze niet. Maar een shilling per maand is ook weinig, manneke. Nu, omdat ge zoo 'n brave jongen zijt, zal ik er een

ijzeren plaatje bij geven, waar ge ze opzet. Als er dan een kooltje doorvalt, zal de vloer niet in brand geraken. Wanneer het uitgedoofd is, gooit ge het er weer in, dan geeft het dubbel warmte.

— Ik zal de kachel nemen. Verkoopt ge ook kolen, Klaas?

— Zooveel als ge maar wilt. En van de beste, zoo goed als men in het paleis van den koning stookt. Hoeveel moet ik er brengen, een wagen vol?

— Voor zoo'n ijzeren pot zeker! Die kon ik in geen tien Winters opbranden in dat stoofje. Een emmer of twee. Als ze op zijn, haal ik weer nieuwe.

— Maar hebt ge geld, vriendje?

— Anders kwam ik niet koopen, Klaas. Ik ben cerlijk.

— Ja, zoo ziet ge er uit. Wanneer moet ik alles thuis brengen?

— Nu...

— In vijf minuutjes is het er.

't Duurde wel een kwartier in plaats van vijf minuutjes, maar toch, 't stoofje was er en Michiel klapte in de handen van plezier.

— Brave Gabriel, zei hij dankbaar, nu zullen we geen koude meer lijden.

— Ik zal vanavond ook nog een deken koopen, beloofde de oudste broer, hopende vandaag veel te verdienen.

Hij had drie maanden huur voor de stoof vooruit moeten betalen, zoodat na aftrek der kolen er van zijn kapitaaltje maar weinig meer over was.

En nu wilde hij, o zoo gaarne, voor zijn broertje nog eene dikke jas en een paar schoenen koopen!

De brave knaap dacht aan zich zelven niet, ofschoon zijn vestje tot op den draad versleten was, en ook bij hem, niet minder dan bij Michiel, de teenen door de schoenen staken.

Beide jongens trokken er op uit, gewapend met hun bezem.

Er woei een ijskoude wind, die meedoogenloos door de scheuren van hun kleeren blies en de knapen deed rillen. En dan de sneeuw, die door de slechte schoenen drong!

Ze kwamen in de buurt, waar de rijke menschen woonden. Gabriel belde aan een der deftigste woningen.

— Mijnheer, mogen we hier de sneeuw wegvegen, vroeg hij aan een knecht.

— Moet ik daarom naar voren komen? snauwde de man, terwijl hij kwaad de deur toewierp.

Voor andere huizen waren de meiden of knechten zelf aan 't werk en overal antwoordde men, dat de hulp der jongens niet noodig was.

De morgen verliep, zonder dat er iets verdiend werd. Michiel had de tranen in de oogen van koude.

— Kom, wij gaan naar huis, zei Gabriel, wiens hart vol medelijden was voor den kleine. Ik zal de stoof aansteken.

Blijde stapte het jongste broertje voort. De warmte!...

— Ik zal in 't voorbijgaan een deken koopen bij Klaas, ging Gabriel voort. Blijf vanmiddag maar thuis. Ik zal er alleen op uitgaan. 'k Ben bang, dat ge ziek zoudt worden.

Gabriel kocht de deken, maar nu was de laatste duit uitgegeven.

Wat brandde de ijzeren pot lekker! De knapen hurkten er zich zoo dicht mogelijk bij en de warmte deed hun goed.

De deken, waar wel een paar groote gaten in waren, doch die een allergrootste schat toescheen, werd op den stroozak gelegd. Wat zouden ze er van nacht heerlijk onder slapen!

Maar de oudste bleef niet thuis.

— Wees voorzichtig met het vuur! Ik zal brood mee brengen en als ik veel verdien ook een jas, hoor, beloofde Gabriel.

Maar 's avonds keerde hij teleurgesteld terug. Hij had wel een paar centen verdiend voor een stuk brood, maar een jas... neen, hij had dit niet kunnen koopen. En toch, er hingen er zulke dikke, een paar straten verder, naast de deur van een winkel, waar men oude kleeven verkocht.

— Morgen misschien, troostte Gabriel, toen hij

de teleurstelling op 't gelaat van zijn broertje las. Maar is het vuur uit?

De kolen zijn op.

Ja, de kleine had dapper gestookt en het hoopje brandstof was verdwenen.

— Laten we dan maar gauw naar bed gaan, sprak Gabriel.

Zij kropen dus, na het brood gegeten te hebben, onder de deken en sliepen in.

In den nacht werd Michiel wakker en wekte zijn broer.

— Gabriel, ik ben zoo koud, kloeg hij.

Gabriel nam Michiel in zijne armen, zoo innig en teeder als eene moeder.

— Leg u maar goed tegen mij aan, zei hij.

Tegelijkertijd wikkelde hij hem stevig in de deken en stelde zich zelf met de kleinste helft tevreden.

— Nu word ik warm, fluisterde Michiel, en weldra sliep hij weer in.

Den volgenden morgen was de kleine erg verkouden. Hij niesde, dat de tranen hem in de oogen kwamen. Gabriel had hem wel naar eene inrichting van weldadigheid kunnen brengen, maar, gelijk zoovele arme jongens, was hij bang van de groote gebouwen en hij wilde liever zelf voor zijn broertje zorgen.

In dat groote Londen, waren toen honderden kinderen overgeleverd aan de ellende, zelfs dak-

loos. Ze sliepen onder bruggen, in stallen en poorten, en leden dikwijls honger en stierven van gebrek.

— Blijf maar liggen, zei Gabriel. Ik zal zien wat te verdienen.

Gaarne had hij aan de buurvrouw willen vragen, of ze eens naar den kleine kwam kijken, maar ze was den ganschen dag uit werken. Zelf ging hij werken. En 's middags bracht hij brood en kolen mee.

III.

't Was bijna avond. Bedroefd keerde Gabriel huiswaarts. Hij had maar weinig verdiend en nog kon hij geen jas koopen. En Michiel was toch zoo verkouden!

Zie, daar hingen jassen naast de deur op straat. De winkelier was juist bezig de uitstalling weg te ruimen.

— Ik kon gemakkelijk een jas nemen; nu gaat de man naar binnen, dacht Gabriel.

En eer hij recht wist wat hij deed, greep hij er een en liep er mee voort.

Eindelijk zag hij eens om. Neen, niemand achtervolgde hem. De baas had zeker niets bemerkt. Maar wat klopte het geweten, wat bonsde het hart!

— Ik ben een dief, ik heb gestolen... maar de

arme Michiel, hij zou van koude nog sterven... ik zal de jas later betalen,, ja, zou gauw ik kan, breng ik den koopman het geld... 't Is immers niet voor mij, doch voor mijn arm broertje.

En zoo trachtte Gabriel de inwendige stem te sussen.

Eindelijk kwam hij thuis.

— Michiel, hier is een jas, zei hij.

Broertje sprong naar hem toe, greep de jas en trok ze aan. Ze was wel te groot, maar Michiel was er overgelukkig mee.

En wat was het nu heerlijk warm op den stroozak met de jas nog boven de deken! Ja, het leek of de warmte voor den oudste te drukkend werd, of die jas op hem brandde.

— Ik ben een dief, zei Gabriel bij zich zelf.

En 't scheen of zijn gestorven moeder door het dak verwijtend op hem neer zag. En dat greep Gabriel zoo aan, dat de arme jongen in snikken uitbarstte.

— Gabriel, waarom schreit gij? vroeg Michiel.

— Ik heb de jas gestolen, bekende groote broer.

— Breng ze morgen bij den koopman terug. We zullen hard werken en een jas koopen.

's Morgens, noch vóór het licht was, verliet Gabriel de kamer en trok met de jas op den arm, de straat op. De winkel was nog niet open en de jongen wachtte. Eindelijk verscheen de koopman, om zijn uitstalling buiten te zetten. Gabriel nader-

de en, toen de winkelier even naar binnen ging, om weer iets te halen, wierp de jongen vlug de jas door de geopende deur en liep weg.

Hij ademde ruimer. En als van een zwaren last bevrijd, kwam hij bij Michiel op de kamer. Wat laten trokken ze samen met hun bezems weg.

Wat later stonden ze te vegen voor een groot en deftig huis. Nu en dan moest Michiel eens in de handen blazen, om ze te verwarmen, maar hij deed zijn best.

Voor de vensters zat een lief meisje, en zij zag de knapen aan het werk.

— Mama, zei ze op medelijdenden toon, zie toch eens naar die arme jongens. Zulke dunne kleeren en de teenen steken uit de schoenen. Wat moet dat koud zijn! Ja, die kleine blaast in zijn handen. Och, mama, roep hen binnen en geef ze wat betere kleeren.

— 't Zijn waarlijk arme jongens. Ja, Greta, wij moeten hen helpen. Wij zitten hier in een warme kamer, we hebben niets te kort en we zullen deze knapen eens wel doen.

De goede dame beval den knecht, de jongens in de keuken te laten.

Verlegen stapten Gabriël en Michiel door de wijde gang en stonden ze in de nette keuken met die gloeiende kachel en blinkende potten en panren.

— Geef ze eene kom warme soep en toen, ze

voor eene kas bleef staan, kwamen haar de tranen in de oogen. Hier hingen de kleeren van haar overleden zoontje. Kon zij zijn gedachtenis beteren, dan door die jassen weg te schenken aan arme kinderen? Zij deed een keuze, veegde haar tranen weg en keerde terug naar beneden.

De meid pakte de kleedingstukken in. Onderwijl vroeg de dame het een en ander aan Gabriël.

— Vader ver weg en uw moeder dood! sprak ze medelijdend. Dan zijt ge eigenlijk weezen. Ik weet iets goed voor u. Ge ziet er een eerlijken jongen uit. Iederen morgen komt ge voor mij hoodschappen doen en de meid helpen. Ook de tuinman kan u in de broeikassen en de koetsier in den stal wel gebruiken. Ik betaal u daar loon voor en ge kunt hier eten, terwijl ge ook wat voedsel voor uw broertje meeneemt. Ge moet den kleine in bed laten, hij ziet er zwak uit. Breng hem nu naar huis en kom dan terug.

— Mevrouw, mag ik toch thuis slapen? vroeg Gabriël beleefd.

— Natuurlijk, en 's middags kunt ge een uurtje naar uw broertje gaan. Als hij niet betert, zal ik nog wat anders voor hem doen.

Hoe blij gingen de jongens naar huis met hun pak. Daar werden de kleeren bekeken.

Voor elk een dikke jas en bonte muts, broek en vest, een paar stevige schoenen en een wollen

doek: dat alles kwam te voorschijn. Wat voelden ze zich rijk.

Eenigen tijd later ging Gabriël naar het rijke huis terug. Hij moest er van alles doen: water en kolen halen, hout hakken, den hond eten geven, het rijtuig poetsen, schoenen poetsen, en hij deed alles met een vroolijk hart.

En 's avonds ging hij naar Michiel met een schaal eten, netjes in een doek gepakt.

Wat smulde broer dan

!

IV.

Maar Michiel werd niet beter. Op een avond zei hij angstig:

— Gabriël, als ik ziek word, zult ge het dan niet aan mevrouw zeggen? Want dan moet ik naar het hospitaal gaan en dan zijn we gescheiden van elkaar.

— Maar als ik het vertel, komt de dokter bij u en hij zal u beter maken.

— Neen, dat kan hij niet. Hij heeft moeder ook niet genezen. Toe, beloof het mij, Gabriël.

— Ik zal het niet zeggen, Michiel, antwoordde de oudste, want daar hij nog maar veertien jaren was, dacht hij nog niet na.

Michiel was erg ziek. En geen wonder! Hij had gebrek en koude geleden en, toen hij reeds ongesteld was, nog in de sneeuw gestaan.

Daar was zijn tenger lichaam niet tegen bestand.

Ach hoeveel kinderen stierven zoo in de wereldstad Londen!

De buurvrouw kwam wel eens zien; ze waschte ook het goed der knapen, gaf hier en daar een stop en een steek, maar 't mensch moest zelf hard ploeteren, om door de wereld te geraken.

Ze kwam ook de kamer binnen, toen Michiel eig ziek was. Hij lag alleen, want Gabriël had zich naar zijn werk begeven.

— Maar jongen toch! riep de vrouw verschrikt uit, ge zijt ziek! zwaar ziek. Uw wangen gloeien van de koorts! Ik zal den armendokter eens laten roepen.

— Als de dokter komt, laat hij mij naar het hospitaal brengen en dan is Gabriël niet bij mij. O, mijn hoofdje doet zoo'n pijn. Ik zou willen slapen, maar ik kan niet. 't Is of ze met hamers op mij kloppen.

— Wacht, arm schaap, ik zal een doek met koud water op uw voorhoofd leggen; dat is verfrisschend.

Onderwijl zat Gabriël met een bedrukt gelaat schoenen te poetsen in de keuken van het voorname huis. Opeens barstte hij in tranen uit.

— Wat scheelt er nu toch aan, Gabriël? vroeg de meid.

— Mijn broertje, mijn broertje! snikte hij.

Hij is zoo ziek en ik geloof dat hij gaat sterven.

— Wie past hem op?

— Niemand.

— Niemand? Licht hij alleen? Daar moet ik met mevrouw eens over spreken.

En de meid liep naar haar meesteres.

Niet lang daarna hield een koets stil voor het huisje, waar beide kinderen woonden. Verwonderd stonden de menschen der achterbuurt te kijken.

Eene dame, een heer en Gabriël stapten uit en gingen binnen.

De buurvrouw zat bij het ziekbed en op de herbealde vraag van den kranke, of Gabriël nog niet kwam, had zij geantwoord: «'t Zal niet lang meer duren, lieveke». En daar trad hij nu binnen, de oudste broeder, met een rijke dame en een geestesheer.

De dokter onderzocht den zieke.

— Hij is stervende, fluisterde hij de dame in 't oor. De overbrenging naar een gasthuis helpt niet meer.

Gabriël nam de hand van Michiel vast. De kleine sprak niet, maar hij keek zijn broeder aan. Hij was snel achteruit gegaan.

— Gabriël, fluisterde hij zacht, na eenigen tijd zoo gelegen te hebben. Naar Naar... moeder...

Gabriël boog zijn gezicht over zijn broertje en kustte hem.

Michiel lag eenigen tijd stil en zacht stierf hij.

Op een wrakken stoel lag de jas, die hij niet meer noodig had.

— Kom met ons mee, zei de dame tot Gabriël.

Het lijkje werd naar het doodenhuis gebracht. en drie dagen later werd Michiel begraven.

V.

Eenige maanden waren voorbijgegaan. Gabriël diende als huisknechtje in de voornamen woning. Deze behoorde aan eene rijke weduwe, Mevrouw Brand, die in Londen bekend stond voor haar liefdadigheid. Zij hield van den knaap, die als een moeder voor zijn broertje gezorgd had.

Gabriël treurde nog om den kleinen Michiel. Maar toch voelde hij zich gelukkig, omdat hij omringd was van vriendelijke menschen. En hij verrichte zijn werk met zooveel plichtsbesef en ijver, dat alles over hem opperbest tevreden waren.

Maar mevrouw verwaarloosde ook de ontwikkeling van den knaap niet. Deze had vroeger wel een school bezocht, maar toen vader uitbleef en moeder in nood verkeerde, had hij de klas verlaten, om met schoenen poetsen en ander werk iets te verdienen.

Nu mocht hij les nemen om den verloren tijd in te halen.

Zoo ging Gabriël een goede toekomst te gemoet.

Op zekeren dag moest hij een boodschap doen in de nabijheid der dokken, waar de groote schepen lagen.

Plotseling schrok hij. Daar las hij op een vlag: **Prins van Wales.** Zoo heette het schip, waarop zijn vader vertrokken was. Maar zou het 't zelfde zijn? Ja, hij herkende het goed. 't Was dus niet vergaan.

Gabriël verkeerde in een hevig spanning. Zijn hart bonsde. Vlug liep hij naar 't schip en wilde haastig de loopplank betreden.

— Wat moet ge hier? riep een matroos, die op wacht stond.

— Mijn vader is aan boord. Armand Davids...

— Die is hier niet. Er is geen matroos, die zulk eenen naam draagt.

't Was Gabriël of alles rond hem woelde en draaide. Zijn vader was niet meer aan boord en voorzeker niet langer in 't leven!

— Is hij van hier vertrokken? vroeg de matroos.

— Ja, ongeveer een jaar en vier maanden geleden.

— Ik ben nog maar drie maanden aangemonsterd. Misschien heeft hij 't schip verlaten.

— Wat is dat, George? vroeg een oudere zee-man, die medelijden had met Gabriël's bedremmeld gelaat.

En toen hij alles gehoord had, zei hij:

— O, zijt gij de zoon van Davids. Wel we hebben hem in het hospitaal van Singapore moeten achterlaten. De arme man was erg ziek. Davids was sterk. Houd maar goede hoop; 't is best mogelijk, dat hij nog leeft.

't Was geen groote troost, maar in alle geval, vader was toch niet verdronken, zooals moeder en de kinderen gevreesd hadden. Er bestond dus nog kans, dat hij terug kwam.

Gabriël vertelde alles aan zijn meesteres.

— Ik zal een onderzoek instellen, zei mevrouw, heb dus geduld en behoud goeden moed.

De voorname dame had veel kennissen onder de overheidspersonen. Door hun bemiddeling kwam er na eenige maanden nieuws uit Singapore en 't was goed nieuws.

Davids had gezond het gasthuis verlaten, na er zes maanden in een zware ziekte gelegen te hebben.

— Nu moogt ge goede hoop behouden, sprak mevrouw, nadat ze den brief voorgelezen had. Uw vader zal weer dienst genomen hebben op een schip, en wie zal ons zeggen, welke landen hij eerst nog moet bezoeken, alvorens hij hier komt. Zijn brieven zijn misschien verloren gegaan.

In dien tijd was het postwezen op lange na niet zoo voorbeeldig ingericht als nu.

Gabriël was vol hoop en de gedachte, dat hij wellicht nog een vader bezat, troostte hem.

Hij zou aan zijn vader moeten vertellen, dat moeder en Michiel gestorven waren, en deze gedachte wierp een schaduw op zijn geluk.

Dikwijls wandelde Gabriël bij de dokken, in de hoop er zijn vader te ontmoeten. Maar die dokken waren in Londen lang, en iederen dag kwamen en vertrokken er talrijke schepen.

Vader zou terugkeeren, hij geloofde het stellig, hij twijfelde er geen oogenblik aan! In huis ging alles zijn gewonen gang. Ieder bleef over den gediensstigen knaap tevreden. En of Gabriël tegen mevrouw en de kleine Greta, het eenig dochtertje, of tegen een van het dienstpersoneel sprak, altijd was hij even beleefd en bescheiden.

Mevrouw was van plan hem later als huis-knecht te houden, want de knecht werd oud en wenschte rust, welke de meesteres hem zou verleenen met een flink pensioen.

Zoo verliepen eenige maanden. Op zekeren avond werd er gebeld.

Gabriël liep naar voren en opende de deur. Hij beefde, en 't volgende oogenblik lag hij in de armen van zijn vader.

Gabriël nam zijn vader mee naar de keuken. Hij moest niets meer vertellen; de buurvrouw had de droevige tijding reeds meegedeeld, want snikkend zei de gebruikte zeeman:

— Moeder... en Michieltje!

Maar vader wilde de bijzonderheden van het

sterfbed weten. En toen de meesteres binnentrad, stond hij eerbiedig op en sprak met de tranen in de oogen:

— Mevrouw... ik ben slechts een zeebonk... ik ben maar ruw... doch ik kan mijn dankbaarheid niet onder woorden brengen... voor wat gij aan mijn arme kinderen deed.

— Gabriël is een braaf kind en voor zijn klein broertje heeft hij als een moeder gezorgd, antwoordde de dame.

't Was een heerlijk... en toch een smartelijk wederzien. O, hadden moeder en Michiel dit nog mogen beleven!

Eenige uren later stonden vader en zoon op het stille kerkhof. De zeeman wilde de plaats zien, waar de geliefden rustten.

Onderweg vertelde vader zijn lotgevallen. De **Prins van Wales** had eerst een goede reis. In den Indischen Oceaan kwam er windstilte. De zeilen hingen slap langs de masten en niet het minste zuchtje bewoog den wimpel. Die ongelukkige toestand duurde lang en weldra leed men watergebrek. Al spoedig waren er veel zieken aan boord. Vader was een der ergste.

En toen eindelijk eene flinke bries opkwam en de **Prins van Wales** naar Singapore stevende, gelastte de kapitein, Davids naar het gasthuis over te brengen.

— Zes maanden heb ik er gelegen, zei vader,

en weken achter elkander zweefde ik tusschen leven en dood. Maar gelukkig, er kwam beterschap. En eindelijk mocht ik het hospitaal verlaten.

Toen mijne ziekte gekeerd was, heeft eene liefdezuster op mijn verzoek eenen brief naar moeder geschreven. Of het adres niet juist was, ofwel de brief verkeerd verzonden werd, ik weet het niet, maar het spijt mij vreeselijk, dat zij geen tijding van mij ontving. De gedachte, dat ik nog leefde en voor u zorgen kon, had moeders sterven verlicht. Helaas! het heeft zoo niet mogen zijn! O, als ik bedenk, wat mijn lieve kinderen geleden hebben!

— Ik kon alles goed verdragen, vader, zei Gabriël, maar Michieltje was te zwak en te tenger. En wat zult ge nu doen? vroeg Gabriël.

— Weer naar zee gaan. Wat zou ik anders aarvangen? Gij zijt in goede handen. Bovendien alleen op de zee, die ik lief heb, en waar ik mij thuis gevoel, kan ik mijn leed vergeten. En ik kom dikwijls te Londen, want 'k heb dienst genomen op een schip, dat regelmatig naar Frankrijk vaart. Zoo zal ik u veel zien.

Gabriël werd later huisknecht in de voorname woning, eerst in dienst der goede weduwe, en later in dien der dochter Greta, toen die zelve eene mevrouw geworden was. Maar de vroolijkste dagen waren die, als vader in Londen vertoefde. En iedere Lente bloeiden de bloempjes op de graven van moeder en Michiel.

EINDE.